

SADRŽAJ:

DEZINFEKCIJA

1. UVOD U DEZINFEKCIJU	11
1.1. ISTORIJA DEZINFEKCIJE	11
1.2. OSNOVNE DEFINICIJE I POSTUPCI U DEZINFEKCIJI	14
2. METODE DEZINFEKCIJE	16
2.1. MEHANIČKE METODE DEZINFEKCIJE	17
2.1.1. PRANJE – PRANJE RUKU	18
2.1.1.1. TEHNIKA PRANJA RUKU.....	20
2.1.1.2. HIRURŠKO PRANJE RUKU	21
2.1.2. SEDIMENTACIJA.....	23
2.1.3. VENTILACIJA.....	23
2.1.4. FILTRIRANJE.....	23
2.2. FIZIČKE METODE DEZINFEKCIJE	25
2.2.1. TEMPERATURA.....	25
2.2.1.1. VISOKA TEMPERATURA	25
2.2.1.2. NISKA TEMPERATURA	32
2.2.2. ZRAČENJE – RADIJACIJA	34
2.2.2.1. NEJONIZUJUĆA ZRAČENJA.....	34
2.2.2.2. JONIZUJUĆA ZRAČENJA	37
2.2.3. POVIŠEN HIDROSTATSKI I OSMOTSKI PRITISAK	38
2.3. HEMIJSKE METODE DEZINFEKCIJE	39
3. DEZINFICIJENSI	39
3.1. MEHANIZAM DJELOVANJA DEZINFICIJENSA	40
3.1.1. AGENSI KOJI OŠTEĆUJU ČELIJSKU MEMBRANU	40
3.1.2. AGENSI KOJI DOVODE DO DENATURACIJE PROTEINA.....	40
3.1.3. AGENSI KOJI MODIFIKUJU FUNKCIONALNE GRUPE PROTEINA I NUKLENISKIH KISELINA.....	41
3.2. FAKTORI KOJI UTIČU NA DJELOVANJE DEZINFICIJENSA	41
3.2.1. BROJ, VRSTA I LOKACIJA MIKROORGANIZAMA	41
3.2.2. KONCENTRACIJA I JAČINA DEZINFICIJENSA.....	43
3.2.3. FIZIČKI I HEMIJSKI FAKTORI.....	43
3.2.4. TRAJANJE IZLOŽENOSTI DEZINFICIJENSU - VRIJEME DJELOVANJA	44
3.2.5. ORGANSKE I NEORGANSKE MATERIJE.....	44
3.2.6. BIOFILM.....	45
3.3. HEMIJSKA SREDSTVA ZA DEZINFEKCIJU	46
3.3.1. KISELINE.....	46
3.3.1.1. JAKE KISELINE (anorganske kiseline).....	47
3.3.1.2. SLABE KISELINE (organske kiseline).....	47
3.3.2. BAZE.....	48
3.3.3. ALKOHOLI	51
3.3.4. ALDEHIDI.....	53
3.3.4.1. FORMALDEHID (HCHO).....	53

3.3.4.2.	GLUTARALDEHID (OHC(CH ₂) CHO)	56
3.3.4.3.	ORTO-PHTHALDEHID (OPA).....	56
3.3.5.	FENOLI (C ₆ H ₅ OH).....	57
3.3.6.	HALOGENI ELEMENTI I NJIHOVI SPOJEVI	58
3.3.6.1.	HLOR I JEDINJENJA HLORA	58
3.3.6.2.	JOD.....	68
3.3.7.	METALI.....	70
3.3.7.1.	SOLI TEŠKIH METALA	72
3.3.8.	OKSIDATIVNA SREDSTVA.....	73
3.3.9.	POVRŠINSKI AKTIVNA JEDINJENJA	78
3.3.9.1.	ANJONSKI AKTIVNI SPOJEVI	79
3.3.9.2.	KATJONSKI AKTIVNI SPOJEVI.....	79
3.3.9.3.	NEJONSKI AKTIVNI SPOJEVI - AMFOLITI	81
4.	STERILIZACIJA.....	81
4.1.	METODE STERILIZACIJE	84
4.1.1.	STERILIZACIJA MEHANIČKIM METODAMA	84
4.1.2.	STERILIZACIJA FIZIČKIM METODAMA	85
4.1.3.	STERILIZACIJA HEMIJSKIM SREDSTVIMA	88
4.1.3.1.	STERILIZACIJA FORMALDEHIDOM	89
4.1.3.2.	STERILIZACIJA ETILEN OKSIDOM	89
4.1.4.	STERILIZACIJA VODONIK PEROKSIDOM – „PLAZMA“ STERILIZACIJA	91
4.1.4.1.	STERILIZACIJA PARASIRČETNOM KISELINOM	92
4.2.	KONTROLA STERILIZACIJE.....	92
4.2.1.	FIZIČKA KONTROLA STERILIZACIJE.....	93
4.2.2.	HEMIJSKA KONTROLA STERILIZACIJE	94
4.2.3.	BIOLOŠKA KONTROLA STERILIZACIJE.....	97
4.2.4.	VOĐENJE DOKUMENTACIJE O KONTROLI STERILIZACIJE....	100
4.2.5.	POSTUPAK U SLUČAJU POZITIVNOG TESTA KONTROLE STERILIZACIJE.....	101
4.3.	SKLADIŠTENJE STERILNIH MEDICINSKIH INSTRUMENATA I PRIBORA.....	102

D E Z I N S E K C I J A

O P Š T I D I O

1.	UVOD U DEZINSEKCIJU.....	105
2.	OPŠTA ENTOMOLOGIJA	107
2.1.	OSNOVNA GRAĐA INSEKATA	113
2.1.1.	GLAVA (CAPUT).....	113
2.1.2.	GRUDI (THORAX).....	114
2.1.3.	ZADAK (ABDOMEN)	115
2.1.4.	KOŽA	116
2.1.5.	PROBAVNI SISTEM.....	117
2.1.6.	KRVNI SISTEM.....	117
2.1.7.	SISTEM ZA DISANJE.....	118
2.1.8.	NERVNI SISTEM	119

2.2.	RAZMNOŽAVANJE INSEKATA	119
2.3.	IDENTIFIKACIJA INSEKATA.....	120
2.3.1.	SAKUPLJANJE ILI LOV INSEKATA	121
2.3.2.	DOSTAVA UZORAKA	123
2.4.	ZDRAVSTVENI ZNAČAJ INSEKATA	123
3.	SUZBIJANJE INSEKATA.....	127
3.1.	MEHANIČKE METODE.....	127
3.2.	FIZIČKE METODE.....	129
3.2.1.	TEMPERATURA	129
3.2.2.	ULTRAZVUK	130
3.2.3.	REGULACIJA TEMPERATURE.....	130
3.2.4.	SVJETLOST	130
3.2.5.	ZRAČENJE.....	130
3.3.	BIOLOŠKE METODE	131
3.4.	HEMIJSKE METODE	134
4.	PESTICIDI.....	134
4.1.	SASTAV PESTICIDNIH PRIPRAVAKA.....	135
4.2.	FORMULACIJE PESTISIDA.....	138
4.3.	INSEKTICIDI	141
4.3.1.	PRIRODNI ILI BILJNI INSEKTICIDI.....	143
4.3.2.	ANORGANSKI (MINERALNI) INSEKTICID	144
4.3.3.	SINTETSKI INSEKTICIDI	144
4.3.3.1.	HLORISANI UGLJIKOVODONICI	145
4.3.3.2.	. ORGANOFOFATI ILI ORAGNO-FOSFATNI INSEKTICIDI.....	147
4.3.3.3.	. KARBAMATI	149
4.3.3.4.	. PIRETROIDI.....	150
4.3.3.5.	BIOINSEKTICIDI.....	152
4.3.3.6.	REGULATORI RASTA	152
4.3.4.	GASOVITI INSEKTICIDI.....	152
4.3.4.1.	SREDSTVA ZA FUMIGACIJU	153
4.3.4.2.	METODE PRIMJENE FUMIGANATA.....	154
4.3.4.3.	PROVOĐENJE FUMIGACIJE	155
4.3.5.	ORGANSKI ILI SINTETSKI PESTICIDI ?	157
5.	REZISTENCIJA	158

D E Z I N S E K C I J A

SPECIJALNI DIO

1.	UVOD.....	163
1.1.	BESKRILNI INSEKTI (<i>APTERYGOTA</i>).....	163
1.2.	KRILATI INSEKTI (<i>PTERYGOTA</i>).....	164
2.	ZDRAVSTVENO ZNAČAJNIJI INSEKTI - BIOLOGIJA, ZNAČAJ, SUZBIJANJE.....	164
2.1.	VAŠI (PEDICULIDAE).....	164
2.1.1.	VAŠ GLAVE	165

2.1.2.	VAŠ TIJELA.....	167
2.1.3.	STIDNA VAŠ.....	169
2.2.	MUVE.....	169
2.3.	BUBAŠVABE (ŽOHARI) - BLATTIDAE.....	174
2.3.1.	SMEĐA BUBAŠVABA.....	174
2.3.2.	CRNA BUBAŠVABA.....	175
2.3.3.	ZDRAVSTVENI ZNAČAJ I SUZBIJANJE BUBAŠVABA.....	176
2.4.	KOMARCI.....	177
2.4.1.	RAZVOJNI CIKLUS KOMARACA.....	179
2.4.2.	ZDRAVSTVENI ZNAČAJ KOMARACA.....	181
2.4.3.	SUZBIJANJE KOMARACA.....	182
2.5.	KRPELJI (<i>IXODIDAE</i>).....	191
2.5.1.	RAZVOJ KRPELJA.....	192
2.5.2.	KAKO SPRIJEČITI UBOD KRPELJA.....	193
2.5.3.	ŠTA UČINITI KOD UBODA KRPELJA.....	194

D E R A T I Z A C I J A

1.	UVOD.....	197
1.1.	OSNOVNI PODACI O GLODARIMA.....	197
1.2.	KARAKTERISTIKE VAŽNIJIH MIŠOLIKIH GLODARA.....	198
1.2.1.	PUHOVI (<i>Muscardinidae</i>).....	198
1.2.2.	VOLUHARICE (<i>Microtidae</i>).....	199
1.2.3.	MIŠEVI (<i>Muridae</i>).....	199
1.2.3.1.	DOMAĆI – KUĆNI MIŠEVI.....	199
1.2.3.2.	MIŠ HUMKAŠ (<i>Mus spicilegus</i>).....	205
1.2.3.3.	ŠUMSKI MIŠ (<i>Apodemus flavicollis</i>).....	205
1.2.3.4.	MALI ŠUMSKI MIŠ (<i>Apodemus sylvaticus</i>).....	206
1.2.3.5.	SIVI (NORVEŠKI) PACOV.....	207
1.2.3.6.	CRNI – KROVNI PACOV (<i>Rattus rattus</i>).....	210
2.	SUZBIJANJE ŠTETNIH GLODARA.....	212
2.1.	PREVENTIVNE METODE.....	214
2.2.	MEHANIČKE METODE.....	216
2.3.	BIOLOŠKE METODE.....	217
2.4.	HEMIJSKE METODE.....	218
3.	RODENTICIDI.....	218
3.1.	BRZODJELUJUĆI RODENTICIDI.....	219
3.2.	ANTIAGOAGULANTI.....	224
3.2.1.	ANTIAGOAGULANTI PRVE GENERACIJE.....	225
3.2.2.	ANTIAGOAGULANTI DRUGE GENERACIJE.....	226
3.3.	HEMOSTERILIZANTI.....	228
3.4.	GASNI RODENTICIDI – FUMIGANTI.....	228
3.5.	MEKE ILI MAMCI.....	229
3.5.1.	MEKE SA SVJEŽOM ILI POKVARLJIVOM HRANOM.....	229
3.5.2.	MEKE SA ŽITARICAMA.....	229
3.5.3.	PARAFINIZIRANE ILI KRUTE MEKE.....	230
3.5.4.	TEKUĆE MEKE.....	230
3.5.5.	PRAH ILI PRAŠIVA.....	230

4.	DERATIZACIJA NASELJENIH MJESTA	231
4.1.	MJERE I AKTIVNOSTI KOJE SE PREDUZIMAJU PRILIKOM DERATIZACIJE NASELJENIH MJESTA	232
5.	REZISTENCIJA	239
5.1.	NAČIN DJELOVANJA	240
5.2.	METODE UTVRĐIVANJA REZISTENCIJE.....	241
5.2.1.	LABORATORIJSKI TESTOVI HRANJENJA	241
5.2.2.	TESTOVI ODGOVORA NA ZGRŠAVANJE KRVI (BCR testovi) ...	241
5.2.3.	GENETSKI TESTOVI	242
5.3.	PREVENCIJA RERZISTENCIJE	243
5.3.1.	ALTERNATIVNE DJELOTVORNE INTERVENCIJE	244
LITERATURA:		247